

14 ביולי 2019

ד ח ו ף

ולכבוד
עו"ד אילת כהן מלקמן, יועמ"ש
משרד החינוך
בפקס': 02-5603840

לכבוד
מר שמואל אבואב, מנכ"ל
משרד החינוך
בפקס': 02-5602336

שלום רב,

הנדון: תיקון חוזר מנכ"ל "התמודדות מערכת החינוך עם פגיעה מינית של תלמידים בתלמידים" – תזכורת נוספת ואחרונה לפני פנייה להליכים משפטיים

סימוכין: מכתבנו מיום 29.5.2017; תזכורת לו מיום 7.11.2017; תשובתכם מיום 12.11.2017;
תזכורת שלא נענתה מיום 4.9.2018

אנו שבים ופונים אליכם, בשלישית, בדרישה לתקן **לא לתר** את חוזר מנכ"ל תשס"ב/2 (א) 2.1-2 - "התמודדות מערכת החינוך עם פגיעה מינית של תלמידים בתלמידים" (להלן: "**חוזר המנכ"ל**"), ולהתאימו להוראות חוק העונשין, התשל"ז-1977, ובפרט לשינויים שחלו בו בשנת 2000, המתייחסים ליחסי מין אנאליים ואוראליים בין קטינים. הותרת הוראות שגויות שפוטנציאל הנזק שבהן עצום בחוזר המנכ"ל, והתעלמות המשרד כבר למעלה משנתיים מהדרישה לתקנו, תוך הפללת שווא של דפוס מותר וחוקי לחלוטין של יחסי מין, אינן סבירות ומעידות על זלזול ניכר בבני ובנות נוער, סטרייטים ומקהילת הלהט"ב, כמפורט להלן:

1. במאי 2017 פנינו אליכם לראשונה בנושא שבנדון, והתרענו על ההוראות השגויות בחוזר המנכ"ל, הסותרות את הוראות חוק העונשין, התשל"ז-1977, ועל פוטנציאל הפגיעה הטמון בהן לתלמידים בכלל ולבני נוער להט"בים בפרט (העתק המכתב מצורף). על החוזר השגוי למדנו מהשתלמות שנערכה באותו חודש ליועצים חינוכיים בנושא כישורי חיים ומיניות. היועצים הופנו להוראות החוזר, ונאמר להם כי עליהם לדווח מיידית להנהלת בית הספר, לגורמי רווחה ואף למשטרה (במקרים מסוימים) כאשר הם נתקלים ביחסי מין אוראליים ואנאליים בין קטינים, גם כאלה המתבצעים בהסכמה וללא ניצול יחסי מרות ותלות.

2. בתשובתה מנובמבר 2017 הודיעה לנו הממונה על חינוך מיני במשרד החינוך, גבי איריס (מנדה) בן יעקב, כי המשרד שוקד על כתיבת חוזר חדש. למרות זאת, החוזר השגוי עדיין בתוקף, מופיע באתר משרד החינוך לרבות ברשימת חוזרי המנכ"ל, וחוזרים נוספים העוסקים בפגיעות בתלמידים, בחובת הדיווח עליהן ובאקלים הבית ספרי, עדיין מפנים אליו. שנתיים הן פרק זמן ארוך ביותר ובלתי סביר לחלוטין לתיקון הנחיות שגויות ומטעות, הסותרות את הוראות הדין.

3. כך בכלל, וכך בפרט נוכח התבטאויותיו האחרונות של שר החינוך, המעוררות חשש כבד כי החוזר השגוי יעניק רוח גבית למנהלים, ליועצים, ולמורים שאוחזים בדעות דומות לשלו, לפיהן יש לבצע טיפולי המרה לקטינים ולקטינות להט"בים. אלה עשויים לחשוב, כי דיווח על

מין אנאלי ואוראלי בין קטינים, בהתאם להוראות החוזר, יסייע בתיקונם והשבתם למוטב. תרחיש זה הוא בלתי נסבל, והיה כזה עוד בטרם דבריו האומללים והמקוממים של שר החינוך בראיון שנתן אמש לחדשות 12.

4. נזכיר, בקצרה, כי התיקון הנדרש מתייחס לביטולם של סעיפים 2.2(3) לחוזר המנכ"ל, הקובע כי חלה חובת דיווח על עבירות מין ובהן "מעשה סדום: מין אנאלי או אוראלי שנעשה בקטין או בקטינה שטרם מלאו להם 18 שנה, גם אם בהסכמה..."; ושל סעיף 2.7 בו, הקובע כי "נושא ההסכמה מורכב ובעייתי מבחינה משפטית", שכן מעשה סדום בקטין, "גם אם נעשה בהסכמה", מוגדר כעבירה ועל כן "חב בדיווח".

5. בניגוד לאמור בחוזר, אשר הותקן בשנת 1999, כבר בשנת 2000 השווה המחוקק את מעמדם של מעשי סדום בין קטינים, המתקיימים בהסכמה, ללא ניצול יחסי תלות ומרות, לזה של יחסי מין וגינאליים. באמצעות תיקון סעיף 347א(1) לחוק העונשין, קבע המחוקק כי לעניין מעשי סדום בין קטינים יחול הדין החל על "בעילה אסורה בהסכמה", אשר אינה מהווה עבירה כאשר גילם הוא 16 ומעלה, והיא מתבצעת מרצון וללא ניצול. בגילאי 14 עד 16 מתקיימת חובת הדיווח רק אם הפרש הגילים בין הקטינים עולה על **שלוש שנים** (ולא כפי שמציין חוזר המנכ"ל, בשגיאה גסה נוספת, הפרש של שנתיים – ר' סעיף 2.2..2(2) לו). תיקון זה יצר האחדה של הדין החל על כלל יחסי המין בין בני נוער, יהא המגדר שלהם או הדפוס שלהם אשר יהא, והסיר מרשימת העבירות הפליליות יחסי מין אוראליים ואנאליים בין קטינים המתבצעים בהסכמה.

6. כפי שכתבנו בעבר, בחוזר המטעה טמון פוטנציאל נזק עצום: העברת מסר לבני נוער כי סקס שאינו הטרוסקסואלי אינו נורמטיבי, פסול ואסור. תמוה בעינינו כיצד נושא כה רגיש, הנוגע בליבת ההתפתחות, ההתבגרות והזהות של בני נוער, לא זכה לרביזיה בחוזר המנכ"ל – לא במהלך 19 השנים שחלפו מאז תוקן חוק העונשין ואף לא בשנתיים מאז התרענו על כך. הותרתו על כנו מפגינה אטימות וזלזול ניכרים בבני נוער סטרייטים ולהט"בים, בתקופה קריטית לחייהם, ועשויה להוביל לכך שנערות ונערים יופנו לרשויות הרווחה ולמשטרה בשל דפוס יחסי המין שקיימו ובשל נטיותיהם המיניות. צעד זה הוא הרסני.

אשר על כן, ובניסיון נוסף ואחרון להימנע מהליכים משפטיים, אנו מצפים כי כלל ההוראות השגויות המתייחסות ליחסי מין בין קטינים בחוזר המנכ"ל יתוקנו לאלתר, וכי בתוך 21 יום תעדכנונו בכך.

בכבוד רב ובברכה,

טל חסין, עו"ד

העתקים: מר אמיר אוחנה, שר המשפטים (בדוא"ל sar@justice.gov.il)
מר רז נזרי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (בפקס': 02-6466265)
גב' איריס מנדה, ממונה על חינוך למיניות ומניעת פגיעה בילדים, משרד החינוך